OOST POST

SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 77 ZESDE JAARGANG. 1858

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 13.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 27 SEPTEMBER.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

KOLONISATIE.

Het ontwerp tot Kolonisatie onzer buitenbezittingen in deze gewesten houdt de aandacht in het moederland steeds op eene daadwerkelijke wijze bezig, en is voorzeker een punt dat de belangstelling dubbel waardig is, ook van hen die Nederlandsch-Indie bereids tot hunne woonplaats gekozen hebben, en wier streven het is om zich aldaar eene lotsverbetering te verschaffen, welke gegrondvest is op vooruitzigten, die slechts kunnen geboren worden uit ondernemingszucht, welke alleen dan geregtvaardigd kan worden, wanneer zij haren oorsprong ontleent aan weldoordachte plannen, waar in de eventueele voordeelen in de weegschaal zijn gelegd tegen over de vermoedelijke kansen der mislukking, en opgewogen met die naauwgezetheid, welke gebiedend gevorderd wordt, daár waar het de lotsbestemming geldt van zoovelen die niets meer en niets minder dan hun leven en dat hunner betrekkingen ten beste willen geven aan de kansen eener verbetering in hunne tijdelijke middelen van bestaan.

Uit dit gewigtig oogpunt beschouwden wij de mededeeling, vervat in eene der ons dezer dagen gewordene dagbladen, dat door den heer J. F. DE RUYTER DE WILDT aan den minister van kolonien concessie zoude zijn gevraagd, om uit *eigene* middelen en onder zijne *persoonlijke* leiding eene Kolonisatie op het in den Molukschen Archipel gelegen eiland Boeroe te ondernemen.

Het was ons daarom welkom dat wij in datzelfde dagblad een boekwerk zagen aangekondigd, dat een ieder in de gelegenheid zoude stellen om dat eiland Boeroe te leeren kennen in verband tot eene Europesche Kolonisatie.

Dit werk zelve nog niet ontvangen hebbende, willen wij echter het verslag daaromtrent voorloopig aan onze lezers mededeelen, zooals hetzelve in het door ons bedoelde dagblad voorkomt.

In het verslag der staats-commissie vindt men ook gesproken over Boeroe en Ceram. Ten aanzien van Boeroe verwijst zij naar het ambtelijk verslag van een harer leden in het Indisch archief van 1849 openbaar gemaakt, met een vervolg in het *tijdschrift van taal-, land- en volkenkunde van het Bataviaasche genootschap van kunsten en wetenschappen van* 1854; daaruit blijkt ook, zegt zij, dat Boeroe zich welligt zou eigenen voor Europesche exploitatie en dat verschillende kleine ondernemingen dan met vrucht tot stand zouden kunnen worden gebragt; doch er blijkt tevens uit dat de hoofdplaats en haven van Kajéli met hare omgeving, als zeer ongezond is te beschouwen; een toestand, die welligt door opdrooging en afleiding van moerassen en het uithakken van oorspronkelijke bosschen zou te verbeteren zijn. Ook het eiland Ceram, zegt zij, is in alle opzigten een naauwgezet onderzoek waard. Daar zou door het regelen en uitbreiden van den houthak der zoo veelsoortige en kostbare bosschen bevorderd door den aanleg van goede sleepwegen, een goed produkt voor den handel en de scheepvaart, op de Molukken geleverd kunnen worden.

Hieruit blijkt de wenschelijkheid, dat al wat ten aanzien van de beide eilanden openbaar is gemaakt, worde verzameld, toegelicht en onder ieders bereik gebragt, opdat het op nieuw getoetst en overwogen worde.

Hieraan is door den heer JHR. J. P. CORNETS DE GROOT VAN KRAIJENBURG, oud-raad van Indie, voldaan, door bij *Frederik Muller* te Amsterdam, uit te geven: *Het eiland Boeroe, zijne exploitatie en Halfoersche instellingen*, beschreven door *T. J. Willer*, oud-resident van de Wester-afdeeling van Borneo en van Riouw, met bijdragen en toelichtingen van hem zelven in verband tot Europesche kolonisatie in Nederl Indie. Dit zeer interessant boek voornamelijk met het oog op Europesche kolonisatie zamengesteld, eindigt met de volgende slotsommen, waartoe de schrijver verklaart nog niet gekomen te zijn, toen hij den 15den April 1857 het adres aan den koning heeft mede onderteekend.

„1°. De bovenbedoelde immigratie van op zich zelf staande blanken is, in de tegenwoordige gesteldheid van Boeroe's bevolking, alleen mogelijk op *zeer beperkte schaal*; zij vindt er geen land van belofte, alhoewel het alles bevat wat het, met den tijd, tot een land van belofte kan verheffen.

„2° Zoo lang de regering de *Hervorming van den Halfoer*, volgens de op pag. 233—235 aangegevene of betere grondslagen, niet als staatsbeginsel zal hebben gedécreteerd, is geene immigratie hoegenaamd raadzaam; want dan heeft zij geene toekomst van ontwikkeling.

„3°. Indien de regering tot stand brengt eene *Javaanche volkplanting*, zoo als bedoeld op pag. 249—251, dan zal de immigratie van blanken daardoor aanmerkelijk worden bevoordeeld, omdat de Javaan, voor den Nederlander, zoowel als voor den Halfoer, zal zijn een voortreffelijk voorganger in verschillende takken van Indischen landbouw, en aan het geheele littoraal bewesten de baai, leven en welvaart zal bijzetten.

4°. Indien de regering den *gezondheids toestand van Kajeli* verbetert door aanstelling van een Europeesch geneesheer en inlandsche vaccinateurs, — door wegkapping van zware bosschen en afleiding van moerassen in de onmiddelijke nabijheid, dan eerst zal er mogelijkheid zijn dat het Europeesch bestuur eene gewenschte uitbreiding erlange, en de haven ook worde opgezocht door schepen die anders voorbij zeilen, dan eerst zal er zekerheid zijn dat de blanke immigrant, als hij ernstig ziek wordt, een been breekt, of wel als zijne vrouw moet bevallen, op de hoofdplaats ten minste, de vereischte geneeskundige hulp kan vinden; zonder die zekerheid, zal geen vrijgezel die nadenkt, veel minder een huisvader, zich moedwillig wagen aan een bestendig verblijf op zulk een eiland.

„5°. Indien de regering een *natuurkundige* in commissie stelt, dan zal daarvan de vrucht zijn, dat, binnen een betrekkelijk korten tijd, de wetenschap zal bevredigd worden ten opzigte van Boeroe's géologie, dieren- en plantenrijk; en dat, juister dan thans, blijken de rijkdommen die er zijn, en welke derzelve, het eerst en het best, in aanmerking komen, om ten voordeele van den blanke of den landzaat te worden geëxploiteerd. Worden aan die commissie nog een of twee daartoe geschikte jonge lieden toegevoegd, dan kan er, in zeer korten tijd, van Boeroe bestaan eene *kaart*. Deze wordt onontbeerlijk, zoodra de regering zich ernstig aan Boeroe gelegen laat liggen. Zij dient te zijn topografisch voor het geheele regentschap Kajélie, en voor oorden daarbuiten die deze of geene voordeelige exploitatie kunnen opleveren; doch overigens is het voldoende dat zij uitdrukken het algemeen karakter en de voornaamste accidenten des terreins, in den smaak zoo als de keurige kaart van Sumatra's Westkust door wijlen majoor *Beijerinck*, waartoe wel de vallei van Agam en nog eenige anderen zijn getrianguleerd, maar ove-

---

DE SCHOOLMEESTER EN ZIJN BR EDER.

OORSPRONKELIJKE NOVELLE DOOR J. M. E. DERCKSEN.

III.

't Was een mooijen wintermorgen, die welke volgde op den avond, waarin wij met het huisgezin van den onder wijzer kennis maakten. De mist, die den vorigen dag zijnen graauwen sluijer over het aardrijk had geworpen, was des nachts opgetrokken en had plaats gemaakt voor het heldere licht eener liefelijke winterzon, die de leijen van het kerkdak tintte met zilveren glans en zich spiegelde in de ruiten van het schoollocaal, waarin van Deurne zijne dagelijksche taak voor een gedeelte vervult. Wij willen hem daar eens een bezoek brengen en hem daar eenige oogenblikken zien werken op zijnen akker. Op het oogenblik dat wij binnentreden, heeft de klokslag van negen uren zich nog niet doen hooren en het is zeker daarom, dat wij onzen vriend met twee jonge lieden van omstreeks twintig jaren bij den gloeijenden kagchel zien staan in welks gloed hij zich met welbehagen koestert. Die twee jongelieden zijn zijne hulponderwijzers, waarvan ik de eerste met zijnen blonden krullebol en zachtzinnig gelaat, u als Pieter Jansen, de tweede met zijne zwarte hairen en somber uiterlijk als Cornelis van der Noot voorstel. Het drietal schijnt in een gesprek gewikkeld, dat de belangstelling der sprekers in hooge mate opwekt.

„Ja„ sprak Jansen, „ik beefle van kwaadheid, toen die ruwe apostel zich over het onderwijs op zulk eene onwaardige wijze uitliet; maar toen hij zeide dat de onderwijzers veel te veel pretentie hadden en zich soms meer gezag aanmatigden dan vader of moeder, iets wat in het geheel niet te pas kwam, omdat wien zijn werk betaald wordt minder is dan degeen die hem betaalt; toen kon ik mij niet weêrhouden hem te zeggen, dat de betaalquestie hier niet t'huis behoorde; dat de waarde van het ambt hier alles afdeed en ik zeide hem nog veel meer, dat ik nu naauwlijks meer weet te herhalen."

„En was de jonge daarbij?" vroeg van Deurne.

„Wel zeker en hij zag mij met een triomplierenden blik aan, alsof hij zeggen wilde: Hoort gij wel hoe Pa over u denkt!"

„'t Is verschrikkelijk dwaas van ouders, zoo te handelen," sprak van der Noot. „De kinderen worden daardoor totaal bedorven. Zoo herinner ik mij een gezin, alwaar men de gewoonte had, van den onderwijzer ook in bijzijn der kinderen sprekende, hem den schoolvos te noemen. Ik behoef u wel niet te zeggen, wat er op die wijze wordt van den eerbied der leerlingen jegens hunne onderwijzers."

„'t Is zonderling," zeide van Deurne, „te zien, welke uiteenloopende denkbeelden de ouders alzoo hebben over de roeping des onderwijzers; de een ziet in hem een bijzonder soort van bediende, die niets beters te doen heeft dan het ouders en kinderen zooveel mogelijk naar den zin te maken en zich niets mag veroorloven zonder toestemming der eersten; de ander daarentegen ziet in hem een soort van bullebak, die niet alleen de lieve kleinen in de school onder tucht moet houden, maar wiens halp, dat wil zeggen wiens schoolknoet, men inroept, als de lievelingen te huis het een of ander hebben misdaan en dat wel met het doel om den pligt der vaderlijke kastijding van zich af te schuiven en op den onderwijzer over te brengen. Zoo kreeg ik gisteren avond nog een briefje van Dammers, die mij verzocht zijn zoontje eens onder handen te nemen, dat zich te huis had misdragen."

„'t Is altemaal verkeerd," sprak Jansen weder. „Men late den onderwijzer meester op de school, de vader blijve meester in zijn huis en de opvoeding der kinderen zal er bij winnen."

Wij gelooven, dat Jansen hier een waar woord sprak. Niets toch is meer geschikt om verwarring te brengen in school en huis, dan die zich kruisende en weêrsprekende competentien; waardoor het kind niet regt meer weet of hij op de school meer den onderwijzer dan den vader, en te huis meer den vader dan den onderwijzer te ontzien heeft.

Welligt zoude het gesprek aan de kagchel nog eenigen tijd hebben voortgeduurd en zouden wij daardoor in de gelegenheid zijn geweest nog menigen nutten wenk over het

rigens eene méthode is gevolgd die veroorlooft met snelheid te werken, maar toch geen enkele bewoonde of bebouwde plek over te slaan, en wijders den bodem voor te stellen met al de juistheid, welke noodig is voor het bestuur.

„ 6°. Als staat en kerk vereend, met oordeel en wat geluk, gedurende ettelijke jaren aan de hervorming van den Halfoer hebben gewerkt, dan eerst is er te rekenen op een overvloed van inheemsche arbeiders, goedwillig en ijverig van natuur en met nog zoo weinig behoefte, dat zij te vreden zullen zijn met dagloonen, waarmede de Javaan in zijn eigen land 25 jaar geleden te vreden en gelukkig was, maar het nu niet meer zou zijn. Dan eerst, *bij overvloedig aanbod van arbeid*, zijn er solide ontwerpen op te zetten om de natuurlijke rijkdommen des lands te herscheppen in product van ruilbare waarde door tal van kleine exploitatien en ook door eenigen op grooter schaal, naar gelang er kapitalen en talenten uit Nederland of Java worden aangebragt.

„ 7°. Het komt mij voor dat nu, in de eerste plaats, moet worden afgewacht welk besluit de regering, naar aanleiding van het door hare staats-commissie in te dienen rapport, zal nemen omtrent de kolonisatie zaak in 't algemeen, en omtrent Boeroe in 't bijzonder. Eerst daarna kunnen de voorstanders van de kolonisatie op Boeroe met op zich zelf staande Nederlandsche immigranten, zich onderling beraden, welke concessien en welken steun zij van de regering kunnen en mogen verzoeken. De nu bijeen getrokken bijzonderheden omtrent Boeroe geven intusschen ruime gelegenheid, om zich met al de aangelegenheden van dat eiland goed bekend te maken."

Wij behoeven na deze mededeeling het boek niet aan te bevelen aan allen, die in de onwikkeling onzer Indische bezittingen belang stellen. Het beveelt zich zelf genoegzaam aan. Aan het geheel is toegevoegd eene tot dusverre onuitgegeven kaart van Boeroe, door het ministerie van kolonien tot dat doel afgestaan.

Redactie.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT,

van den 22sten *September* 1858. N°. 76.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de pakhuismeester te Wijnkoopsbaai (Preanger-Regentschappen) C. A. Obdam.

Op zijn verzoek, eervol uit 's lands dienst, de ambtenaar op wachtgeld F. W. L. de Sturler, laatst posthouder van Kauer (Benkoelen).

BENOEMD:

Tot pakhuismeester te Wijnkoopsbaai (Preanger-Regentschappen), de ambtenaar op onderstand J. van Dulken, laatst gezaghebber te Manna (Benkoelen).

Tot hoofdkommies bij de direktie der middelen en domeinen, de eerste kommies bij die directie R. P. F. Hagenaar.

Tot omgaanden regter in de 4de afdeeling van *Java*, het lid in den raad van justitie te Samarang mr. P. J. Roozegaarde Bisschop.

BIJ DEN RAAD VAN JUSTITIE TE AMBOINA.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, als lid G. C. D. Neumann, president van de weeskamer aldaar, onder dankbetuiging voor de bewezene diensten.

BENOEMD:

Tot lid, W. F. C. van Helsdingen, eerste kommies ter sekretarie van het gouvernement der Moluksche eilanden.

Schutterijen. enz.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, de eerste luitenant kommandant van het detachement Pradjoerits te Tjandjoer (Preanger Regentschappen) radhen Soera di Laga.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE BATAVIA.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, de officier van gezondheid der eerste klasse dr. C. Swaving.

Op zijn verzoek, eervol wegens vertrek, de eerste luitenant, secretaris van den krijgsraad H. F. Meijer Cluwen.

BENOEMD:

Tot officier van gezondheid der eerste klasse, de officier van gezondheid der tweede klasse dr. A. J. D. Steenstra Toussaint.

Tot officier van gezondheid der tweede klasse dr. P. Alting Mees, praktiserend geneesheer te Batavia.

Tot tweeden luitenant, secretaris van den krijgsraad, de sergeant F. W. Boes Lutjes.

Tot tweeden luitenant, de schutter mr. F. F. Pahud.

BIJ HET KORPS PAPANGERS, MOOREN EN BENGALEZEN TE BATAVIA.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, de tweede luitenant J. E. Thomas.

BENOEMD:

Tot eerste luitenants J. A. Martens, W. F. Michiels en F. W. C. Barends, allen van het korps.

Tot tweeden luitenant-adjudant, de schutter G. H. Rees.

Tot tweede luitenants, de sergeant majoor H. C. Meijer en de opperwachtmeester G. H. Zadelhoff;

de drie laatstgenoemden van de Bataviasche schutterij.

Militair-Departement.

BELAST:

Met de betrekking van adjunct-archivaris bij den generalen staf (militaire ambtenaar derde klasse) de militaire concierge bij het paleis te Weltevreden, sergeant-majoor voor memorie J. Wijnkes; onder bepaling, dat hij ook als zoodanig voor memorie bij het leger zal gevoerd blijven.

BENOEMD:

Tot adjudant bij den kommandant der Padangsche bovenlanden, de eerste luitenant H. E. Driessen, van het 16de bataillon infanterie.

Tot spijsverzorger (militair ambtenaar derde klasse) bij het groot militair hospitaal te Soerabaija, de gepaspoorteerde adjudant onder-officier E. J. Schavenberg, thans die betrekking waarnemende.

Tot militairen concierge bij het paleis te Weltevreden, de sergeant van het garnizoensbataillon in de eerste militaire afdeeling op Java P. J. A. Zaalberg; met bepaling, dat hij bij het leger zal worden gevoerd voor memorie.

GEPLAATST:

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Bij het groot militair hospitaal te Weltevreden, de officier van gezondheid der derde klasse C. W. F. Foreman, onlangs uit Nederland aangekomen en te Batavia ter beschikking.

OVERGEPLAATST:

Bij het garnizoen te Katimbang (Lampongs), de officier van gezondheid der derde klasse J. D. van Roggen, van het groot militair hospitaal te Weltevreden.

GOEDGEKEURD:

Dat door het Militair Departement,

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE,

IS GEPLAATST:

Bij het 10de bataillon, de eerste luitenant L. C. Erns, onlangs uit Nederland aangekomen.

ZIJN OVERGEPLAATST:

Bij het 4de bataillon (Djokjokarta), de kapitein J. F. W. A. Essers, van het 9de bataillon.

Bij het 4de bataillon (Soerakarta), de eerste luitenant J. A. van Oort, van het 13de bataillon en de tweede luitenant A. H. van Aalst, van het 2de bataillon;

Bij het 8ste bataillon (Ngawie), de eerste luitenant H. F. van Heumen, van het 4de bataillon;

Bij het 9de bataillon, de kapitein C. J. Meijer, van het garnizoens-bataillon ter Sumatras Westkust;

Bij het 10de bataillon, de kapitein P. J. L. von Sternbach, van het garnizoens bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo;

Bij het 13de bataillon, de eerste luitenant J. F. J. Srengnart van het 4de bataillon;

Bij het 15de bataillon, de eerste luitenant J. E. Wiederkehr, van het garnizoens-bataillon ter Sumatras Westkust;

Bij het 16de bataillon (Padang-Pandjang), de kapitein R. H. W. C. Manger, van het 10de bataillon;

Bij het 17de bataillon, de eerste luitenants C. Metzler, van het 16de bataillon en J. J. G. Hennequin, van het garnizoens-bataillon ter Sumatras Westkust;

Bij het garnizoens-bataillon in de Molukken (Amboina), de kapitein C. Grolman, van het 6de bataillon;

Bij het garnizoens-bataillon op Celebes, de eerste luitenants J. J. H. Popta, van het 2de bataillon en J. H. van der Schalk, van het 6de bataillon;

Bij de garnizoens-kompagnie te Riouw (Bangkalés op Siak), de eerste luitenant H. F. Meijer, van het 4de bataillon.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SOERABAYA.

In de maand October op Maandag den 4den en Woensdag den 20sten.

„ „ „ November „ Woensdag den 3den en Vrijdag den 19den.

„ „ „ December „ Zaturdag den 4den en Maandag den 20sten.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 28sten September.

Bij den pachter der pandjeshuizen in de Chin. kamp, en uitbesteding ten kantore van den heer Resident alhier.

Op Woensdag den 29sten September.

Bij den pachter der pandjeshuizen Hioktjoan te Passar Besaar.

Op Donderdag den 30sten September.

Voor de toko van de heeren P. Kervel & Co, in de Chin. kamp.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van een' *ZOON*, de echtgenoote van

SOERABAYA, VAN DEN DUNGEN BILLE.
24 *September* 1858. (944)

Voorspoedig bevallen van eene *DOCHTER*, P. E. TEENGS, geb. *Bell*.

SOERABAYA, 26 *September* 1858. (952)

Bevallen van een *ZOON*, C. LEDEBOER, geb. *Jensen*.

SOERABAYA, 20 *September* 1858. (937)

STERFGEVALLEN.

Heden overleed de WelEd. Gestr. Heer A. J. BLOCKLAND, gepensioneerd zee-officier.

SOERABAYA, 7 *September* 1858. (946)

Heden overleed ons Zoontje WILLEM, in den ouderdom van ruim 1 jaar.

SOERABAYA, P. C. VAN GHERT,
26 *September* 1858. H. F. VAN GHERT,
(948) Geb. *Kriesfeld.*

---

onderwijs op te vangen, zoo niet de klokslag van negen uren de sprekenden aan hunne taak had geroepen.

Aan hunne taak. — Weet gij wat dat zegt, gij alle die aan den onderwijzer uwe kinderen toevertrouwt, opdat zij leeren wat gij voor hen nuttig en goed acht te kennen. Aan hunne taak. Dat wil zeggen aan den moeijelijken arbeid der vorming van den geest bij wezens, die er veelal op uit zijn zich zooveel mogelijk daaraan te onttrekken en die den man, wien het om hun heil en geluk te doen is, somtijds door dwaze of slechte streken het leven onaangenaam maken. Aan hunne taak, dat wil zeggen aan de veredeling en verbetering van hen, die over weinige jaren u in uwe betrekkingen zullen vervangen en denzelfden invloed op de publieke aangelegenheden of op het lot der huisgezinnen zullen uitoefenen, welke gij thans daarop bezit. Aan hunne taak. Dat wil zeggen aan eenen arbeid op den akker des harten, waarbij het onkruid met zorgvuldige hand moet worden gewied en het goede zaad van deugd en godsdienstzin met bedachtzame hand moet worden gestrooid; om vrucht te dragen, eerst voor de maatschappij hier beneden en dan voor eene hoogere orde van zaken daarboven. Aan hunne taak. Dat wil zeggen, aan eenen arbeid, die op godsdienstig terrein hem die haar vervult blootstelt aan de verantwoordelijkheid om óf te veel óf te weinig te doen; omdat men in het eerste geval eene noodlottige stelselzucht in de hand werkt bij schepselen, die nog geen vastheid van geest genoeg bezitten om te wegen en te wikken wat men hen wil doen aannemen of verwerpen; en omdat men in het laatste geval beginselloosheid in de hand werkt ten aanzien van algemeen erkende beginselen en heilige waarheden, op welke de kerkleeraar in lateren of tegelijker tijd moet voortbouwen. Niet waar? Gij zoudt het den eenvoudigen man, die daar staat, niet aanzeggen, dat zulk een gewigtigen arbeid de zijne is en gij hebt misschien nog nooit de school beschouwd als eene plaats van zooveel beteekenis. Gij zijt in dat geval de eenige niet. Lezers! 't Kost heel wat moeite menigeen tot de overtuiging te brengen, dat de school nog iets anders is dan eene plaats waar men de kinderen opsluit, om hen van de straat te weren en eenig idée van lezen, schrijven enz. te doen krijgen; en dat de onderwijzer iets meer beteekent dan eene leermachine, die men zoo lang mogelijk en vooral voor den laagst mogelijken prijs laat werken en dan op retraite stelt.

Maar slaan wij den blik eens om ons henen; want schoolgezang en schoolgebed zijn reeds geëindigd en de jongens zijn bezig met min of meer aandacht de schrijfles te volbrengen, die niet alleen ten doel heeft hen in de schrijfkunst te oefenen; maar tevens menige nutte spreuk of zedeles in hun geheugen te prenten, die hen als schrijfvoorbeeld op het papier is gegeven. Aardig is het, die verzameling kleine menschen te zien, die alle de hartstogten en hebbelijkheden der grootere reeds in de kiem bezitten de, zich hier van eene min of meer voordeelige of nadeelige zijde doen kennen. Menig oog, tintelend van vernuft, heft zich steelsgewijze op, zich slechts noode onderwerpende aan den dwang, die het veroordeelt zoolang op het *cahier* te staren. Menig gelaat trekt onze aandacht, hetzij door verhevene trekken, hetzij door de eene of andere uitdrukking, daarop gevonden, welke ons behaagt of mishaagt. Gaarne zouden wij u menig karakter hier schetsen, maar de ruimte dezer novelle laat dit niet toe; want iedere school is eene kleine wereld, waarover men een boekdeel zoude kunnen schrijven. Wij moeten ons dus vergenoegen met die rei van knapen *en gros* gade te slaan, en meer bepaaldelijk onze aandacht op den onderwijzer te vestigen, om wien het ons hier eigenlijk te doen is. En wij zien hem dan, geholpen door zijne secondanten, druk bezig de schriften op te zamelen, om vervolgens over te gaan tot het doen opzeggen der lessen, waarbij de goede man zich niet weinig ergert, wanneer het blijkt, dat die bij „velen er weêr slecht inzitten." Een der jongens, die anders toch niet dom is, wordt zelfs door hem „aangeteekend" en wreekt zich daarvoor, door den meester in het aangezicht uit te lagchen. Een tweede, de zoon van een Raadslid zijner gemeente, geeft bij het maken der thema's — eene werkzaamheid, die nu volgt — het bewijs, dat hem de aanleg voor elke studie ontbreekt: iets wat te onaangena-

mer is, naarmate Papa er meer van overtuigd is, dat de jongen aanleg heeft voor studeren, reden waarom hij dan ook eenmaal van hem een *juris doctor* wil maken. Dat raadslid had er zelf's reeds van gesproken, het veelbelovend zoontje op eene andere school te doen, waar hij beter zou leeren, niet omdat de man iets tegen de onderwijs-methode van van Deurne had — hij bezat geene kennis genoeg om dat te beoordeelen — maar eenvoudig omdat het knaapje geene bewijzen gaf van vermeerdering zijner kundigheden, en dit aan niemand anders kon liggen dan aan den meester, die zeker „niet genoeg werk van hem maakte", want dat de zoon van een' *knappen vent*, zoo als hij was, of meende te zijn, dom zoude kunnen wezen, was veel te beleedigend voor zijn gevoel, om het zelfs te willen vooronderstellen.

Terwijl van Deurne nog bezig is met het corrigeren van een paar thema's, treedt een der kweekelingen binnen en reikt hem een briefje over, dat zoo even bezorgd was, en dat, toen hij het opende, hem bleek geschreven te zijn door een der pastoors bij de Roomsch Catholieke Gemeente daar ter stede, die nog slechts kort geleden door zijne geestelijke overheid daar was geplaatst. Dat briefje luidde als volgt:

„*Mijnheer!*

„Naar aanleiding van Art. 10 van het Koninklijk besluit van den 2 Januarij 1842, *Staatsblad* No. 1, neem ik de vrijheid, U mijne verwondering te betuigen over het uitreiken aan een' uwer Catholieke leerlingen van een boekwerk als schoolprijs, waarin onder anderen het bijbellezen aan de jeugd wordt aangeraden, iets wat in openlijken strijd is met de begrippen onzer H. Kerk. Ik verzoek u in zake van prijsuitdeeling voortaan met meerdere behoedzaamheid te handelen; want zoo ik het er thans voor houd, dat UEd. in deze zonder opzet hebt gehandeld, ik zou die verontschuldiging voor eene volgende gelegenheid niet kunnen aannemen.

„Met achting noem ik mij.

„J. NIEUWMAN, R. C. P."

Van Deurne stak het briefje bij zich en ging voort met corrigeren. Blijkbaar was hij echter afgetrokken en hinderde hem den inhoud van het ontvangene. Niet dat de aanmerking van den geestelijke hem verbitterde, want hij wist dat deze volkomen in zijn regt was; maar hij dacht er aan, hoe moeijelijk het voor den onderwijzer was, tusschen alle die godsdienstige en staatkundige partijen, waaruit de Staat is zamengesteld, door te laveren, zonder op den een of anderen klip te stranden. Hij herinnerde zich weder het gesprek, dat hij in de afgeloopene week met een invloedrijk man had gehad, die hem zeide zijn zoontje van de school te zullen nemen, omdat men in plaats van de oud christelijke leer der genade daar te prediken, er de „filozoofsche deugd" verheerlijkte, en toen hij hem geantwoord had dat dit niet mogt geschieden, al wilde hij het ook, het voornemen te kennen gaf zijn zoontje door een huisonderwijzer te laten les geven, die dat wel mogt doen. Hij was dan ook regt verheugd toen het twaalf uren sloeg, en bij zijn brandend voorhoofd in de frissche winterlucht kon gaan verkoelen, al was het dan ook maar gedurende den tijd, dien hij behoefde om naar het huis te gaan waar het les geven hem wachtte. Maar het scheen besloten, dat hij ook dat voorregt niet onvermengd zou genieten; want naauwelijks buiten de school gekomen, ontmoette hij een' zijner vrienden, die tot hem zeide: „Hebt gij het nieuws al gehoord? Plukman heeft de toestemming verkregen, om hier eene school op te zetten."

Dat woord was verpletterend voor van Deurne, want al moest hij bekennen dat, naar andere gemeenten te rekenen, hier nog wel eene school mogt bestaan; toch moest hij er bij zeggen, dat die andere gemeenten, naar zijn oordeel, meerdere scholen bezaten, dan voor de waardigheid en onafhankelijkheid van den onderwijzersstand nuttig mogt heeten.

(*Wordt vervolgd.*)

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE

Wordt aangeboden met het campagne Barkschip **PETRONELLA CATHARINA,** KAPT. F. HAGEN.

Dit schip beveelt zich wegens hare uitmuntende inrigting bijzonder voor passagiers aan, voert eenen geëxamineerden doctor, en vertrekt in den loop der volgende maand via BATAVIA naar NEDERLAND.

Informatien te bekomen bij den gezagvoerder in het *Marine Hotel* en bij

SOERABAYA, (951) *De Agenten,*
27 *September* 1858. RUYL CRAMER & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND

Wordt aangeboden met het voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigt Nederlandsch barkschip *ALCOK*, Kapt. F. J. VAN OPPEN. Dit schip heeft eene ruime Kampanje, is tevens voorzien van eene groote badkamer, en kan derhalve ten zeerste worden aanbevolen.

Het vertrek zal van *Pasoeroean*, omstreeks *Medio October* plaats hebben.

Voor nadere informatien adresseere men zich bij

De Agenten.
(949) FRASER EATON & CO.

PASSAGE.

Wordt aangeboden met het nieuw gebouwde snelzeilend Ned. clipperschip **NOACH,** KAPT. P. WIERICKZ.

Deze bodem, bijzonder voor den overvoer van Passagiers ingerigt, beveelt zich door ruime luchtige kajuit en hutten bijzonder aan, en zal tegen de helft der volgende maand via SAMARANG naar NEDERLAND vertrekken.

Verder is dit schip voorzien van alles wat kan bijdragen om het verblijf aan boord aangenaam te maken, heeft eene doelmatig ingerigte badkamer, en voert eenen geëxamineerden doctor.

Nadere informatiën zijn te bekomen alhier, te SAMARANG en BATAVIA, bij

De Agenten,
(942) B. KOPERSMIT & CO.

TER BIJLADING NAAR AMSTERDAM

wordt ruimte aangeboden in het Nederlandsche schip *ATLAS*, Kapt. B. BAKKER Voor informatie adres

De Agenten.
(924) **P. KERVEL & CO.**

ENGELSCHE GOUDEN HOROLOGIEN.

Voor wier deugdzaamheid wordt geguarandeerd,
(953) Bij KIEL.

PER HET SCHIP JESSORE.

Hebben de ondergeteekenden de volgende **Modewaren** direct van *Frankrijk* ontvangen als:

Zijden Robes, met en zonder volans, **Fleur Lilas, Rose, Marron, Ciel** en **Bleu Mantilles, Sortis de Bal, Chales, Robes organdi, Jaconets** en **Bayadere,** diverse soorten van **Linten, Franjes** en **Knoopjes, Coiffures, Tours de Gants, Bracelets, Chenilles, Fraaije ombrelles, Barêge Chales, Rood, Geel** en **Zwart Taffetas, Cols, Entredenx, Robes d'Enfants, Fleurs Artificielles, Glacé** en **Zijden Handschoenen,** enz., enz.

Bovenstaande artikelen zijn allen van den laatsten smaak en zeer keurig bewerkt.

(928) MOESEMBEKKER & CO.

PAS AANGEBRAGT

PUIKE HAMMEN.
GEDROOGDE VRUCHTEN in stopflesschen.
GOEDE EAU DE COLOGNE, en
HAANTJES BIER (*van Rendorp*) bij

(950) **F. KIEL.**

PAS ONTVANGEN

PUIKE HAMMEN,
EDAMMER KAZEN,
SAUSIJZEN. }
WORST. } in vaatjes en stopflesschen.
ROLPENS. }
HOLLANDSCHE ZUREN.
AMERIKAANSCH MEEL. }
SINT NICOLAAS BANKET. } in blikken.
ASPERGIES, PETITS POIS en DIVERSE GROENTEN.
ZOUTEVLEESCH à 60 duiten per pond Contant.
HAANTJES BIER.
WITTE BARCELONA BRANDEWIJN.
VIEUX COGNAC.
ST. JULIEN.
BERGERAC en vele verdere soorten van dranken.

(943) Bij **H. VAN DE VELDE.**

ALLEMANSGADING.

PAS ONTVANGEN:

GEKLEURDE GLAZEN KNIKKERS. (941)

PRACHTIGE FRANSCHE SPIEGELS.

Van 3 tot 6 voet hoog. in RIJK VERGULDE LIJSTEN.
(939) KARTHAUS & MELCHERS.

LORGNON LONGUE-VUE

DIT:

LONGUE-VUE NAPOLEON III.

VERKRIJGBAAR bij
(865) E. FUHRI & CO.

DEPOT VAN

HOLLOWAY PILLEN EN ZALF.

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te *Soerabaya*, tot de ondervolgende prijzen: (773)
DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— en „ 5.—

MENAGE-BOEKEN.

Ingebonden à *f* 5.— rec. bij
(600) E. FUHRI & CO.

LOTERIJ-HANDEL.

SOERABAYA.

236STE NEDERLANDSCHE STAATS-LOTERIJ.

Van onderstaande Serie nummers, waarvan *geheele* loten of onderdeelen daarvan, van hunnen firma-naam voorzien, in Indie zijn geplaatst, worden de daarop te vallen prijzen of premien ten hunnen kantore beschikbaar gesteld onder eene korting van 5 procent Commissie-loon.

Na de aankomst van elke mail zullen de daarop gevallen *prijzen, premien* of *nieten* uit de officieele trekking-lijsten worden overgenomen en achter de nummers worden ingevuld.

Tot zoo lang achter het rummer in de kolom der *prijzen, premien* of *nieten* niets zal zijn ingevuld, is de uitslag daarvan nog niet bekend, gerekend naar de aankomst der landmail alhier.

Van deze loten zijn nog enkelen verkrijgbaar tegen de onderstaande prijzen:

Een heel lot. . . . . *f* 100.—
Een half lot. . . . . „ 50.—
Een vijfde lot. . . . . „ 20.—
Een tiende lot. . . . . „ 10.—

VIJF geheele loten te gelijk nemende, krijgt men een half lot als premie.

9 *September* 1858. (904) **E. FUHRI & CO.**

NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE.	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.	NUMMERS.	KLASSE	PRIJZEN PREMIEN OF NIETEN.
1501			3950			4364	1	*f* 20.—	9062			9101			9165		
1502			3951			4444			9063			9102			9166		
1503			3952			5176			9064	1	*f* 20.—	9103			9167		
1504	1	*f* 20.—	3953			5177			9065			9104			9168	1	*f* 20.—
1505			3954	1	*f* 20.—	5178			9066			9105			9169	2	„ 30.—
1506			3955			5179			9067			9106			9170	2	„ 30.—
1507			3956			5180			9068			9107			9171		
1508			3957			5676			9069			9108			9172		
1509			3958			5677			9070			9109			9173		
1510			3959			5678			9071			9110			9174		
1511			3960			5679			9072	2	„ 30.—	9111			9175	2	„ 30.—
1512			3961			5680			9073			9112			9176		
1513			3962			5681			9074			9113			9177		
1514			3963			5682	2	„ 30.—	9075			9114			9178	1	„ 20.—
1515			3964			5683			9076			9115			9179		
1516			3965			5684			9077			9116	1	*f* 20.—	9180		
1417			3966			5685			9078			9117			9181		
1518	2	„ 30.—	3967			5686			9079	2	„ 30.—	9118			9182		
1419			3968			5687			9080			9119			9183		
1520			3969			5688			9081			9120			9184		
1521			3970			5689			9082			9121			9185	1	„ 20.—
1522			3971			5690			9083			9122			9186	2	„ 30.—
1523			3972			5691			9084			9123			9187		
1524			3973			5786			9085			9124			9188		
1525			3974			5787			9086			9125			9189		
3936			3975			5788			9087			9151			9190		
3937			4142			5789			9088			9152			9191		
3938			4144			5790			9089			9153			9192		
3939	1	„ 20.—	4157			5791			9090			9154			9193		
3940			4158	2	„ 30.—	5792			9091			9155			9194		
3941			4161			5793			9092			9156			9195		
3942			4165			5794			9093			9157			9196		
3943			4175			5795			9094			9158			9197	2	„ 30.—
3944			4179			5796	2	„ 30.—	9095			9159			9198		
3945			4181			5797			9096			9160	1	*f* 20.—	9199		
3946			4290			5798			9097			9161			9200		
3947			4291			5799			9098			9262					
3948			4336			5800			9099			9163					
3949			4358			9061	2	„ 30.—	9100	2	„ 30.—	9164					

Loten, in eene der vier eerste klassen uitkomende, kunnen, onder bijpassing van het meerder geldswaardig bedrag, zooals dit hiernevens wordt aangegeven, voor zoo verre de voorraad dit toelaat, tegen een nieuw nummer worden ingewisseld.

KLASSE.	LAAGSTE PRIJS NA AFTREK VAN 10% VOOR DEN LANDE.	RESTITUTIE.	SUPPLETIE.
Eerste	*f* 18.—	*f* 55.—	*f* 27.—
Tweede	„ 27.—	„ 43.—	„ 30.—
Derde	„ 40.50	„ 29.—	„ 30.50
Vierde	„ 58.50	„ 13.—	„ 28.50

Huiden vertoonde zich meer kooplust, en zal de veiling van ca. 53,500 stuks op 12 Augustus e. k. ons den juisten stand der markt doen kennen. Aangevoerd per *Macao* 730 *Runder*- en 1000 *Buffel*-. In de veiling van 13,560 st. BS. *Oost-Indische Runder*- en *Buffel*-, directe aanvoer van Bombay, is alles verkocht. De *Runder*-Huiden van 8 tot $22\frac{1}{2}$ c. en de *Buffel*- van $7\frac{1}{2}$ à $16\frac{1}{2}$. Alles naar gelang van beschadigdheid.

Indigo blijft gevraagd; in de afgeloopen week werden 100 kn. *Java* tot ten volle de vorige prijzen verhandeld. Bij particulieren zijn op nieuw aangevoerd 476 kn., die spoedig aan de markt kunnen komen.

Cochenille onveranderd.

Banca **Tin** zeer stil; er ging niets om dan 100 blokken tot ƒ 68.20; terwijl thans tot ƒ 68 te vergeefs wordt aangeboden.

Arak gaat voortdurend gebukt onder de énorme voorraden en nog verwacht wordende hoeveelheid. Sedert onze vorige werden nog tot niet bekend gewordene prijzen afgedaan:

100 leggers per *Osiris*, en
51 „ „ *Pieter Schoenmakers*,

naar men gist zijn de besteede prijzen tusschen de ƒ 110 en ƒ 115.

Zeetijdingen.

Brouwershaven.

Aangekomen.

24 Julij. *Kennington*, Edwards, van Rangoon.— 6 Aug. *Comm. des Konings van der Heim*, van Hoogenstraten, van Batavia; *Joan*; Laseur, van Padang; *Orissa*, Manson, van Rangoon.

Vertrokken.

27 Julij. *Argo*, van Teutem, naar Batavia. — 7 Aug. *Laura*, Wilmsen, naar New-York.

Hellevoetsluis.

Aangekomen.

26 Julij. 4 *Gebroeders*, Bunk, Batavia.— 28 Julij. *St. George*, Skelton, van Bahia. — 29 Julij. *Prins Veldmaarschalk*, Immink, Texel.— 4 Aug. *Washington*, Wencke, van Baltimore. — 5 Aug. *Gouv. v. d. Eb*, Temperman, van St. Oeorge d'Elmina; Z. M. brik *Venus*, kapt. Vos, van Suriname. — 7 Aug. *Soliede*, Reidström, van Bahia.

Vertrokken.

27 Julij. *Ternate*, Cars Tzn., naar Batavia.— 28 Julij. *Schuringa*, Engelsman, naar dito.— 31 *Beurs van Rotterdam*, de Vos, naar Kaap de Goede Hoop.— 1 Aug. *Concordia*, van Zanten, naar N. York.— 2 Aug. *Brazil*, Blair, naar Boston; *St. Jan*, Lommerse, naar Engeland.— 3 Aug. *Jacomina*. Pottjer, naar Havana; *Abeona*, van der Valk, Buen.-Ayres.

Zeilklaar.

7 Aug. *Maasstroom*, Mellema, naar Batavia; *Constantia*, Vonck. naar dito.

Texel.

Aangekomen.

23 Julij. *Australie*, Jochems, van Padang; *Adriana Petronella*, Brocx, Batavia; *Stad Gouda*, Breuning, van dito; *Heuriëtte Geertruida*, de Boer, d°. laatst v. Simons-Baai; *China*, Luttenberg, van Soerabaya; *Nassau*, wijlen Virginius, van Banjoewangie; *Mina*, Cupido, van Suriname; *Johanna Elisabeth*, Stapert, van Nickerie; *Antilope*, Gnodde, van Savanilla 24 Julij, *Odin*, Weekman, van Bahia. 27 Junij *Chance*, Perkins, van Akyab.— 4 Aug. *Wilhelmina*, Kimme, Batavia; *Chiristina Helena*, Tjebbes, van Banjoewangie; *Vr. Johanna*, Kettler, van Tjilatjap; *Jacoba Cornelia Clasina*, Delclisur, Colombo; *Zuiderzee*, de Jong, van Havana. — Aug. *Holland*, Aufmorth, van Batavia; *Doctr. en Amicitia*, Haagsma, van dito; *Adèle*, Jansen, van dito; *Minister van Hall*, de Haas, van Tjilatjap

Vertrokken.

28 Julij. *Azia*, Molenaar, naar Batavia; *Koning Willem III*, Zeijlstra, naar dito; *Salatiga*, Besier, naar dito; *Baltimore*, Brakke, naar dito; *Louisa Maria*, Tjebbes, naar dito; *Henriette Gerardina Susanna*, Sissing, Soerabaija; *Amsterdam* Wehdemeijer, Surin.— 29 Julij. *Gener. de Steurs*, Fokkens, naar Batavia. — 21 Julij. *Prov. Drenthe*, Bekkering, naar dito.— 1 Aug. *Anth. Seraphine*, Viëtor, naar Singapore.— 2 Aug. *Derkina Titia*, Esink, naar Kaap Goede Hoop. — 3 Aug. *Laura en Adèle*, van Noël, naar Batavia.

Zeilklaar.

Cuba, Eijlers, naar Suriname; *Santa Rosa*, Buykes, naar Curaçao; *Joanna Jacoba*, Sap, naar New-York; *Maria Adolphina*, Blom, Söderhamn.

Vlissingen.

Vertrokken.

1 Aug. *Z. M.* fregat *Citadel van Antwerpen*, kapt. luit. de Gelder, op Kruistogt.— 2 Aug. Z. M. fregat *Evertsen*, kapt. May, naar de Middellandsche zee.

Aangekomen Passagiers.

Van Java:

Per *Henriette Geertruida*, kapt. de Boer: de heer W. Humme, echtgen. en kind; kapt. C. van Zomeren; stuurman J. Pander; mevr. van Pabst en kind.

Per *Adriana Petronella*, kapt. Brocx: de heeren J. Jonker en echtg., J. D. Hoedt, echtg. en 3 kinderen; de jonge heeren P. J. C. Dumoulin, G. J. Vreede en 1 militair.

Per *Nassau*, wijlen kapt. Virginius: de heeren Scharten en echtg., Camphuis, Gosenson en Sweering.

Per *Doctrina* en *Amicitia*, kapt. Haagsma: de heer de Veer, echtg. 9 kinderen en 1 bediende; de heer Ontrop, echtg. en 3 kinderen; mevr. Rappard en 2 jonge heeren Warnar.

Per *Holland*, kapt. Aufmorth: de heer S. H. Wanders, echtg., en kind; mevr. J. Moller en 6 kinderen.

Vertrokken Passagiers.

Naar Soerabaija:

Per *Henriette Gerardina Susanna*, kapt. Sissing: De heer W. N. Le Comte.

ERRATUM.

Men gelieve te lezen, in de tweede kolom van de vierde pagina van No. 75, waar het woord *bordeelhouder* staat: *herbergier*.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
September	22	Engelsche	Adolphus.	J. Greig.	New Castle.
„	—	Nederl. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Cheribon
„	—	Zweedsche	Ellida.	G. J. Godbergsson.	Adelaide.
„	23	Nederlandsche	Noach.	P. Wierikx.	Batavia.
„	—	„	Triton.	H. Olie.	„
„	—	„	Albatros.	K. P. Haasnoot.	„
„	—	Nederl. Ind.	L'Esperauce.	W. A. S. Walberg.	Banjarmassing.
„	—	Nederlandsche	Petronella Catharina.	T. Hagen.	Batavia.
„	—	Balische	Ardjoeno.	Sariedjo.	Balie (Badong.)
„	—	Nederl. Ind.	Noorban.	Said Alie bin Djen bin Djahijo.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Naar*
September	22	Nederlandsche	Schoon Verbond.	D. D. Borchers.	Nederl. via Pekal. en Batavia.
„	23	„	Peking.	H. Croese.	„ „ Bezoekie en Bat.
„	—	„	Soerabaija.	A. M. Swarts.	„ „ Panaroekan.
„	24	Nederl. Ind.	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Nederlandsche	Libra.	J. van Os.	Golf van Perzi.	Fraser Eaton & Co.
„	Beatrix.	Van der Wijck.	Onbepaald.	„ „ „ „
Engelsche	Adolphus.	J. Greig.	Australie.	„ „ „ „
Amerikaansche	Thatcher Magauld.	Baxter.	Nederland.	„ „ „ „
„	Escort.	Pepper.	Onbepaald.	„ „ „ „
Bremer	Creole.	Krabb.	„	„ „ „ „
Zweedsche	Ellida.	Gooberson.	„	„ „ „ „
Nederlandsche	Gebroeders.	G. de Groot.	Nederland.	„ „ „ „
„	Antonia Geertruida.	D. Forbes Brooning.	„	„ „ „ „
Fransche	Jessore.	B. Gachet.	Frankrijk.	„ „ „ „
Amerikaansche	Golden Rule.	T. Moije.	Roterdam.	„ „ „ „
Nederlandsche	Catharina Wilhelmina.	T. H. Popken.	Onbepaald.	B. J. van Eck & Co.
Bremer	Post.	Wiegand.	„	„ „ „ „ „
Bremer	Emigrant.	Andressen.	Onbepaald.	Wm. Mathieu & Co.
Deensche	Helvetia.	Bruhn.	Nederland.	„ „ „ „
Nederlandsche	Jacob.	Börger.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Jan Schouten.	Coening Meijer.	„	Schimmelpenninck & Co.
„	Zaanstroom.	Schaap.	„	„ „ „
Nederlandsche	Bantam.	B. G. van der Bolck.	Onbepaald.	Ruyl Cramer & Co.
„	Catharina Wilhelmina.	Popken.	„	„ „ „ „
„	Laurens Koster.	Koenen.	„	„ „ „ „
„	Albatros.	Haasnoot.	Nederland.	„ „ „ „
„	Petronella Catharine.	Hagen.	„	„ „ „ „
„	Luconia.	Hulshoff.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
„	J. C. Schotel.	Beest Holle.	„	„ „ „ „ „
„	Hollands Trouw.	Krije.	„	„ „ „ „ „
„	Resident van Son.	Kramers.	Onbepaad.	B. Kopersmit & Co.
„	Amstel.	Rademaker.	Nederland.	„ „ „ „
„	Zeelust.	Knaap.	„	„ „ „ „
„	Noach.	Wierikx.	„	„ „ „ „
„	De Zwijger.	Hoogland.	„	„ „ „ „
„	Triton.	Olie.	„	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Stoomschip Macasser.	Smith.	In reparatie.	„ „ „ „
„ „	„ Banda.	—	Idem.	„ „ „ „
„ „	„ Batavia.	Bosch.	Batavia via Samarang.	„ „ „ „
Nederlandsche	Economist.	J. C. S. Olivier.	Amsterdam.	W. W. Cook & Co.

Aangekomen Passagiers

Met de Engelsche schoener *Adolphus*, de heer A. Brown.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Gedeh, Ardjoeno en Merapi; de schoenerbrik Banda; de schepen Dominion, Agamemnon, Zaanstroom, Thatched Magauld, Australia, Catharina Wilhelmina, Faidul Moebarak, Strathfielssaije, Emigrant, Helvetia, Jessore, Golden Rule, de Amstel, Adèle en Noach; de stoomschepen Banda en Makasser; de barken Fathal Ma-ān, Saijan Maskour, Goansien, Alcor, Bacht Mastora, Economist, Abool Hassim, Fathul Karim, Henry Winch, Resident van Son, Jan Schouten, Laurens Coster, Luconia, Antonia Geertruida, Snuffelaar, Anne Forster, Creole, J. C. Schotel, Jacob, Zeelust, Beatrix, Salma, de Zwijger, Triton, Albatros. Petronella Catharina en Noorban; de brikken Bantam, Libra, Gebroeders, Vernon, Ellida en L'Esperance; de schoeners Bientang Timor. Sarie Tengaroong, Hiatlie, Lamoerie, Hing Thaij, Attaief, Hoseeng, Bingseeng, Scotch Lassie, Adolphus en Ardjoeno; de kotters Tedok, Klara en Riengit.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

14 Sept. Het Ned. Ind. schip *Metalen Kruis*, gezagv. J. P. Zuurdeeg, van Soerabaya, den 31sten Augustus.

14 Sept. De Ned. Ind. brik *Risgit Gaer*, gezagv. Sech Said bin Salim Jubedie, van Soerabaya, den 9den September; de Ned. Ind. schoener, *Fathool Haer*, gezagv. Sait Alie bin Mohamat Molahilla, van Batavia, den 4den Augustus.

17 Sept. De Ned. Ind. schoener *Pangeran Mohamat Sah*, gezagv. Ardaseer Djim Djiebhaij, van Soerabaya, den 10den September.

18 Sept. De Ned. Ind. bark *Macmoedie*, gezagv. Sait Hoessin bin Hamit Segaf, van Batavia, den 26 Augustus; het Ned. Ind. schip *Ernst Willem*, M. Paulino, van Soerabaya, den 13den September.

VERTROKKEN.

13 Sept. De Ned. Ind. brik *Cornelia* en *Geertruida*, gezagv. C. H. Hoeksma, naar Prigie; de Ned. Ind. kotter, *Noorsasie*, gezagv. Alim, naar Riouw.

14 Sept. De Ned. Ind. kotter *Sie Berkat*, gezagv. Sech Abdulla bin Oemar bin Salim Bagrab, naar Pontianak.

18 Sept. De Ned. Ind. brik *El Jjezer*, gezagv. Sech Abdulla bin Salim bin Aboebakar, naar Lampoong Tellookbetoong.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Sophia, Mansoer, Mifrejool Moelook, Sie Damar, Fathool Haer, Pangerang Mohamat Sah, de bark Soedoolbaer, de brikken So-oodin, Risgil Gaer, Machmoedie, de schepen Metalen Kruis en Ernst Willem.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija van den 23sten tot en met den 25sten September 1859.

AANVOER.

Van Australia per het Eng. schip *Adolphus*, gezagv. Greit, agenten Fraser Eaton & Co.

100 tonnen steenkolen, 6 vaten porter, 80 vaten meel, Fraser Eaton & Co.

Van Batavia per het Ned. schip *Noach*, gezagv. P. Wierikx, agenten B. Kopersmit & Co.

29 collis koopmanschappen, J. F. van Leeuwen & Co; 60 ledige leggers, P. Kervel & Co; 50 ledige leggers, Adam & Co; 4 kisten roode wijn, 1 kist kat. modewaren, B. Kopersmit & Co; 200 vaatjes menie, 20 vaatjes groene zeep, 18 rollen lood, 16 kisten manufacturen, McMillan Marten & Co; 20 kisten wijn, sigaren, lampen en vruchten, P. Broeken.

van Batavia per de Ned. Ind. bark *Noorban*, gezagv. Said Alie bin Djen, agent Gezagvoerder.

1 kist vruchten, 1 kist eau de cologne, 10 stuks hammen, Kiel; 7 balen manufacturen, W. W. Cook & Co; 7 vaatjes boter, 19 kisten dranken, 2 kisten provisien, Hoogendam; $204\frac{1}{4}$ picols sw. dammar, 20 balen manufacturen, een bendij, 10 collis koopmanschappen en kleinigheden, diverse Arabieren.

Van Nederland per het Ned. schip *Petronella Catharina*, gezagv. J. Hagen, agenten Ruyl Cramer & Co.

9 kisten manufacturen, 3 kisten kramerijen, 24 kisten aardewerk, 50 kisten wijn, J. F. van Leeuwen & Co; 50 vaten bier, 10/2 pijpen bier, W. Mathieu & Co; 1 kistje tabak, J. Gersom; 1 kistje zilver-werk, Asschenbergh & Co; 1 kistje goud- en zilver-werk, 1 kistje koopwaren, M. Koosen; 1 kistje blikwerk, Anemaet & Co; 6 kistjes manufacturen, P. Kervel & Co; 4 vaatjes boter, E. Twiss; 4 kisten hoeden, 10 kisten anchovisch, 97 kisten manufacturen, Schimmelpenninck & Co; 3 kisten parasols, McMillan Marten & Co; 6 kisten wijn, 1 kist groenten, Van Ries; 50 stuks ledige leggers, 108 vaatjes boter, 75 roode kelders genever, Order.

Van Nederland per het Ned. schip *Albatros*, gezagv. K. P. Haasnoot, agenten Ruyl Cramer & Co.

120 kistjes kaas, Gezagvoerder; 17 kisten manufacturen, Schimmelpenninck & Co.

Van Banjarmassing per de Ned. Ind. brik *L'Espérance*, gezagv. W. Valberg, agent Gezagvoerder.

1010 stuks planken, $63\frac{23}{100}$ picols sw. dammar, Berest; 5625 picols maloekoe matten, Kamaroedin.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol ƒ 17.—
Koffij per picol. ƒ 30.—
Rijst (carga) per koijang ƒ 105 à ƒ 110.—
Id. (witte) „ „ ƒ 135 à ƒ 150.—
Koehuiden per 100 st. ƒ 200 à ƒ 250.—
Arak per legger. ƒ 50.—
Olie (Klapper) ƒ 17.—
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting. ƒ 7 à ƒ 8.—
Wisselkoers 98% à pari.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. Wijt & Z. te *Rotterdam*, bij L. van Bakkenes & Co te *Amsterdam* en W. J. van Haren Noman te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.

SOERABAYA, den 27sten September 1858.

Op den 9den dezer maand stonden voor den Raad van Justitie alhier, regtsprekende in zaken van misdrijf, teregt de Javanen Setro Wono, laatstelijk petingie van de dessa Pegalongan Kedool, district Gending, residentie Probolingo, en Raden Rono Depoero, laatstelijk Wedono van zooevengenoemd district, de eerstgenoemde beschuldigd van misbruik van gezag en moord, en de tweede genoemde van misbruik van gezag, omkooping, aanzetting tot valsche getuigenis en valsche klagte.

De feiten welke tot deze beschuldiging hebben aanleiding gegeven komen kortelijk hierop neder.

Bij vonnis van de Regtbank van omgang te Probolingo van den tweeden October 1856 werd de inlander Saät schuldig verklaard aan moord op den inlander Kaprik, terwijl de bij die gelegenheid teregtgestaan hebbende medebeklaagden zijn ontslagen van alle regtsvervolging, ter zake van de tegen hen ingebragte beschuldiging van manslag op genoemden inlander gepleegd, en van verheeling door heimelijke wegwerping van zijn lijk.

Het Hoog Geregtshof van Nederlandsch Indie, oordeelende in revisie, heeft echter bij arrest van den 18den November 1856 deze uitspraak van de omgaande Regtbank vernietigd en den zooevengenoemden Saät vrijsprekende van de misdaad van moord, eenige zijner medebeklaagden schuldig verklaard aan het des bewust verbergen van het lijk van den omgebragten Kaprik, en dienvolgens de inlanders Kraksan en Sarino gestraft met dwangarbeid buiten den ketting op Java voor den tijd van twee jaren en vier anderen hunner medebeklaagden tot dwangarbeid buiten den ketting voor drie maanden op de plaats der veroordeeling, welke veroordeeling tegen alle genoemde personen is ten uitvoer gelegd, zijnde Kraksan, tijdens hij zijne straf onderging, overleden.

Nadat deze zaak alzoo beëindigd was, zijn er bij de justitie vermoedens ontstaan, dat door een zamenweefsel van geweld, arglist en bedrog de Regter, omtrent den waren toedragt van den moord aan Kaprik gepleegd, was misleid geworden en dat er alzoo ten gevolge daarvan een zestal onschuldigen waren gestraft.

Deze vermoedens zijn ter boven vermelde teregtzitting van den Raad van justitie alhier, die acht dagen lang is voortgezet, tot regterlijk bewijs gebragt, en is het alzoo gebleken dat de verslagene Kaprik door den petingie Setro Wono op zekeren dag is uit zijn huis gehaald, gebonden, naar eene afgelegene plek in de sawa's gevoerd en aldaar geweldiglijk is om het leven gebragt. Dat vervolgens de petingie Setro Wono met twee andere personen, op wie aanvankelijk vermoedens van medepligtigheid, rustten op last van den Wedono van Gending in hechtenis zijnde genomen, dezen laatsten voor eene som van ƒ 300 heeft omgekocht, waarop de genoemde Wedono hem en zijne medeverdachten heeft ontslagen, negen andere personen heeft doen in hechtenis nemen, door bedreigingen en zware mishandelingen, welke de kieschheid verbiedt hier allen te vermelden, heeft gedwongen om valsche getuigenissen af te leggen, of zich zelven tegen beter weten aan medepligtig aan den dood van Kaprik te erkennen, en eindelijk tegen beter weten aan bij het gezag, bevoegd tot de vervolgingen der misdrijven, tegen genoemde personen eene klagte heeft ingebragt, welke hunne teregtstelling voor de Regtbank van omgang en de veroordeeling van zes daarvan door het Hoog Geregtshof heeft ten gevolge gehad.

Nadat een groot aantal getuigen in deze zaak, welke onder het voorzitterschap van het Raadslid Mr. G. F. Essers is behandeld, waren gehoord, requireerde het openbaar Ministerie, bij monde van den officier van Justitie Mr. M. W. Scheltema, tegen de beide beklaagden de straffe des doods, en werd de verdediging door de heeren Advokaten Mrs. J. A. Kooijman en C. Sandenbergh Mathiessen voorgedragen.

Op laatstleden Vrijdag den 24sten dezer heeft de Raad in deze belangrijke zaak uitspraak gedaan, de schuld der beide beklaagden aan de hun ten lasten gelegde misdrijven aangenomen, en beiden tot de doodstraf verwezen.

— Naar men verneemt zal door eenige suiker-fabriekanten te Soerabaija aan den heer H. de Bruijn, hoofd-ingenieur, chef van de vierde waterstaats-afdeeling aldaar, bij gelegenheid der voltooijing van voor die fabriekanten zoo belangrijke waterwerken in genoemd gewest, een aanzienlijk geschenk in zilverwerk worden aangeboden. Het bestaat uit een compleet stel groot en klein zilverwerk voor huishoudelijk gebruik. Al de voorwerpen, zoowel de groote als de kleine stukken, zijn vervaardigd in den renaissance stijl, versierd met prachtig drijfwerk. Daarbij munt bijzonder uit een kolossaal plateau met inscriptie, geëncadreerd in een bloemenrand. *Nieuwe Rott. Court.*

— Van eene zeer goed ingelichte zijde wordt onder dagteekening van 18 Augustus uit Alexandrie geschreven: Gedda (Djeddu) is gebombardeerd. — Nadat de bevelhebber van den *Cycloop* per telegraaf bevel had ontvangen om derwaarts te stoomen, satisfactie te eischen of de plaats te bombarderen, is dit schip onmiddelijk onder weg gegaan. Zoodra het voor Gedda ten anker was gekomen, eischte de bevelhebber, dat de gearresteerde misdadigers met den dood zouden gestraft worden. Zes en dertig uren beraad werden toegestaan. De Gouverneur der stad weigerde aan den eisch te voldoen, uit hoofde bij volgens de Turksche wet geene doodstraf mag ten uitvoer leggen zonder goedkeuring der Porte. Aan de bedreiging gevolg gevende, begon de *Cycloop* het bombardement en wierp gedurende omgeveer twee dagen een honderdtal bommen en even zooveel vuurpijlen. Vele schepen en booten in de haven, aan inwoners van Gedda toebehoorende, werden verbrand. Terwijl het beschieten der stad nog plaats had, arriveerde van Suez de boot der Mejidje Compagnie, *Gabarie* welke een Turksch gevolmagtigde en 500 man Egyptische troepen aan boord had. De gevolmagtigde toonde zich bereid om het Engelsche ultimatum ten uitvoer te brengen, hetgeen ten gevolge had, dat het vuur gestaakt werd, en den volgenden dag aan de haven elf moordenaren werden onthoofd, in tegenwoordigheid der Egyptische troepen en een detachement van 50 Engelsche soldaten, welke met geladen wapens ontscheepten, terwijl zwaar gewapende sloepen aan den wal ter bedekking lagen. De executie had zonder eenig ongeval plaats, en de grootste schrik schijnt onder de bevolking te heerschen. Den daarop volgenden dag keerde de *Cycloop* naar Suez terug.

Vele vreemde schepen bevonden zich tijdens deze gebeurtenis op de reede van Gedda en daaronder een Nederlandsch Indische driemaster. Zij voerden hunne nationale kleuren en leden alzoo geene schade.

Het schijnt overigens, dat de stad niet veel geleden heeft. Met opzet is deze gespaard, omdat anders de thans zeer talrijke bevolking van Mekka in groot gebrek zoude gekomen zijn.

DJAMBI. — De militaire expeditie tegen Djambi is, ofschoon niet zonder verlies van onze zijde, allezins gunstig afgeloopen.

De hoofdplaats Djambi is door onze troepen bezet.

Nadat alle pogingen tot onderhandelingen waren mislukt, had bij het aanbreken van den dag op den 6den September de landing plaats op eenen afstand van ca. twee mijlen van de hoofdplaats, waarna de troepen, onder begunstiging van een hevig vuur der tot de expeditie behoorende oorlogsschepen, langs een voetpad aan de regter zijde der rivier naar de hoofdkampong Djambi optrokken.

In den tijd van drie uren werden al de versterkingen genomen en tegen 10 ure des morgens was men meester van den kraton des sulthans.

Vooral bij den aanval op den zeer versterkten kraton was de tegenstand buiten alle verwachting hardnekkig en wanhopig, doch door de dapperheid onzer troepen werd de vijand uit denzelven verjaagd, in weerwil van zijn geweldig vuur.

De Djambinezen, waaronder de sulthan en de rijksgrooten, zijn gevlugt, naar men verneemt, naar dat gedeelte van Djambi, hetwelk grenst aan soengie Pagoe (Padangsche bovenlanden) met achterlaten van een menigte geschut, geweren, lansen en andere krijgsbehoeften.

Tegen den avond was de hoofdkampong geheel verlaten en legerden de troepen zich in den kraton.

Het verlies van den vijand moet zeer groot zijn; omstreeks 50 lijken werden na de inname der versterking op verschillende plaatsen gevonden.

Van onzen kant zijn vier man gesneuveld, terwijl vierendertig zijn gewond, waaronder twee afficieren.

Op de stoomschepen werden vijf man ernstig gewond. *(Jav. Court.)*

— Per Engelsch fregat *Calcutta* zijn, via Hongkong, berigten ontvangen uit Japan van den 9den Augustus j. l. Zij deelen de tijding mede, dat het Ned. schip *Cadsandria*, gezagv. Gerlach, op den 8sten Augustus voor de baai van Nagasaki, achter den Papenberg op de klippen geworpen en totaal is verongelukt.

De *Cadsandria* had reeds sedert den 5den voor gaats gekruisd, maar werd door N. en N. O. winden belet, binnen te komen. Het was voor het jaargetijde buitengewoon warm; de thermometer teekende 92° F., hetgeen niets goeds voorspelde. In den avond van den 7den gelukte het kapt. Gerlach zoover te komen, dat hij onder den wal kon ankeren. echter altijd nog *buiten;* hierdoor behoefde hij niet op de onherbergzame kust te kruisen, hetgeen waarschijnlijk belet heeft, dat het schip met man en muis is vergaan.

In den nacht van den 7den op den 8sten barstte een storm los, die gedurende den morgen van den 8sten tot een orkaan aangroeide; zware boomen werden in de nabijheid van Desima uit den grond gerukt, kleine vaartuigen, ter reede van Nagasaki, geraakten van hunne ankers en werden op strand geworpen; de daken van de huizen werden gedeeltelijk afgeligt, enz.

De *Cadsandria* geraakte, in spijt van alle zeemanschap van den gezagvoerder en de inspanningen der bemanning drift, en werd op de klippen geworpen.

De bemanning is gered op een matroos na, die bij eene poging, de echtgenoote van den kapitein aan wal te brengen, den dood in de golven vond; zij werd door den kapitein met levensgevaar, doch gelukkig gered.

Om 5 ure namiddags kwamen de schipbreukelingen te Desima aan, en werden daar door de aanwezige Europeanen op de liefderijkste wijze opgenomen en verzorgd, hebbende niemand van boord iets kunnen redden, dan het leven en de kleederen, die men aan het lijf had. De echtgenoote van den kapitein bevindt zich onder geneeskundige behandeling.

Het schip ligt tot aan den bezaansmast onder water, en zal dus met de lading totaal weg zijn.

Van het tuig hoopt men nog het een en ander te bergen. *(Bat. Handelsbl.)*

— Met genoegen ontwaarden wij, dat men dezer dagen een aanvang heeft gemaakt met het leggen van eene tweede electrisch-telegraphische lijn van Batavia naar Buitenzorg, zoodat wij de gegronde hoop mogen voeden, weldra die inrigting meer en meer aan haar doel te zien beantwoorden.

— De door den heer *Cores de Vries* alhier nieuw aangekochte stoomboot *Batavia*, kapt. Bosch, heeft hare tweede reis gedaan. Van Soerabaija stoomde zij in 22 uren naar Samarang, en na 27 uren stoomens kwam zij van laat tgenoemde plaats alhier ter reede.

Wanneer men nu bij deze snelle vaart nog voegt, dat de stoomboot alleruitmuntendst voor passagiers zoowel als voor goederen is ingerigt, dan gelooven wij niet te veel te zeggen, indien wij dit vaartuig onder de beste van dien aard rangschikken. *(Java-Bode)*

— In de dessa Datar Kliwonan, district Bedja, onder Kendal, heeft in den nacht van 12 dezer een brand plaats gehad, waarbij een verlies en schade is geleden van slechts ƒ 10. De oorzaak was onvoorzigtigheid.

Een meer belangrijke brand had plaats op denzelfden dag in de dessa Gedong Batoe, van de woning van den Chinees Oei Ting uitgaande. Verbrand 53 woningen en twee karbouwkraalen. Bekende schade ƒ 1440. Oorzaak al weder onvoorzigtigheid met vuur. *(Sam. N. A. B.)*

NEDERLAND.

Z. M. de koning bevindt zich nog steeds te Wiesbaden en HD. terugkomst in het vaderland kan nog met geene zekerheid gemeld worden.

— De berigten omtrent den gezondheidstoestand van prins Hendrik luiden thans minder ongunstig. De prins vertoeft thans nog te Milaan.

— H. K. H. prinses Marianne der Nederlanden, die voor eenigen tijd Voorburg verlaten had en o. a. te Berlijn en in Silezie heeft vertoefd, op welke reis H. K. H. door HDs. zoon, prins Albrecht van Pruissen was vergezeld, is thans te Voorburg teruggekeerd. Men verzekert echter, dat H. K. H. spoedig weder eene buitenlandsche reis zal ondernemen.

— Op den 1sten Augustus heeft er in de Schotsche zendingskerk, op de Erwtenmarkt te Amsterdam, een verschrikkelijk voorval plaats gehad. Op het oogenblik namelijk, dat de heer ds. C. Schwarz, gedurende de ochtenddienst de predikbeurt zou gaan vervullen, liep een 16jarig jongeling den trap van den predikstoel op en trachtte het deurtje daarvan te openen. De heer Schwarz zag naar die zijde om, waarop de jongen een dolk te voorschijn haalde en door het gordijntje heen stekende, den predikant twee wonden, waarvan een in de linker borstholte en een in den arm, toebragt. De jongeling is onmiddelijk aan de policie overgeleverd. De predikant bevindt zich niet buiten gevaar.

Deze schanddaad, zou, zegt men, aan fanatismus zijn toe te schrijven en de dader zoude wraak hebben willen nemen wegens het uitdeelen en verspreiden van zendelingtraktaatjes, gedurende de godsdienstoefening in twee der synagogen te Amsterdam, welk feit aldaar voor omstreeks 14 dagen, groote opschudding heeft veroorzaakt.

Van medepligtigen is tot dus ver niets vernomen, zelfs is het onderzoek der justitie op dat punt vruchteloos geweest.

Tot het feit behoort nog, dat de heer Schwarz in zijn orgaan *de Heraut* van 30 Julij verklaarde geheel vreemd te zijn aan de uitdeeling der tractaatjes in twee synagogen gedurende het verrigten der dienst, er tevens bijvoegende dat hij die daad niet kan goedkeuren, terwijl hij haar aan niet genoegzaam getemperden ijver toeschreef.

De toestand van den heer Schwarz blijft zorgelijk.

— Z. M. de koning heeft het verzoek om gratie voor de vier Maleijers, door het hof van Gelderland veroordeeld tot tuchthuisstraf, de Serang Sidin voor den tijd van tien, de drie anderen voor den tijd van acht jaren, gewezen van de hand. Dientengevolge zullen zij binnen weinige dagen van Arnhem naar Leeuwarden worden overgebragt.

— Men meldt uit Hilversum het volgende dd. 27 Julij: De bewoners van dit dorp werden dezer dagen door een *vijftal* sterfgevallen, die binnen *vier* dagen in één huisgezin plaats grepen, in verslagenheid gebragt. Vrijdag avond ll. werden twee kinderen van den heer v. B., tapijtwever alhier, hevig ongesteld. De ziekteverschijnselen namen zoo spoedig toe, dat de lijders reeds weinige uren later bezweken. Terwijl het huisgezin, in diepen rouw gedompeld, de beide lijken beweende, worden twee andere zonen van den heer v. B. aangetast en ook deze waren reeds gisteren nacht onder de vreeselijkste pijnen overleden. De huishoudster en dienstmaagd werden eveneens ongesteld, doch zoo het schijnt minder gevaarlijk. Heden nacht echter stierf het vijfde slagtoffer. De heer v. B., sedert kort weduwnaar, ziet zich dus op eenmaal van al zijne kinderen, vier zonen en eene dochter, beroofd. De geneeskundigen, die de lijders in hunne laatste uren hulp boden, beweren, dat eene plotselinge aantasting van roodvonk, die niet naar buiten werkte, oorzaak is van dezen zoo spoedigen dood.

— In verband met de onlangs vermelde ophaling van schatten uit het voor Terschelling verongelukte schip *Lutine*, kan thans berigt worden, dat aan de houders van de bewijzen van aandeel, in de daarvoor in 1821 gevestigde onderneming, zal worden terugbetaald het bedrag der door hen gefourneerde sommen in het bijeengebragte kapitaal der onderneming, en een provisioneel dividend van 10 pCt. daarover, benevens een renversaal, waarbij hun regt erkend wordt, om in verhouding der door hen gefourneerde som te deelen in het dividend of de dividenden, die later eventueel mogten kunnen uitgekeerd worden.

Het duiken is sedert de laatste dagen ongunstig geweest; de plaats waar men tot nu toe het goud vond, is geheel met zand overdekt, zoodat er welligt in langen tijd niets meer gevonden zal worden, tenzij er eene gunstige zandverschuiving plaats hebben. De *Lutine* toch is geen gewoon wrak meer, het roer en enkele hier en daar in het zand stekende houten of andere deelen van het schip wijzen slechts de plaats aan, waar de *Lutine* gezonken is, en daar tusschen vindt men het tot nu toe opgedoken goud en zilver; men gelooft evenwel den schat nog op lange na niet geheel te hebben opgespoord.

— Te Breda heeft dezer dagen een verschrikkelijk voor-

val, ten gevolge van misbruik van sterken drank, plaats gehad. Een der zonen uit een geacht burgerhuisgezin komt des avonds laat in zeer beschonken staat te huis; daarover door zijn broeder onderhouden, ontstak hij in woede en begon de grootste buitensporigheden te plegen, hetgeen den bejaarden vader, die reeds te bed was, zoo hevig deed ontstellen, dat hij, waarschijnlijk door eene hevige beroerte getroffen, plotseling dood bleef. Toen de ongelukkige zoon daarop tot zich zelven kwam, en de oorzaak van zijns vaders dood vernam, beving hem zulk een geweldige schrik, dat hij eensklaps het spraakvermogen verloor en ernstig ongesteld werd.

FRANKRIJK.

De feestelijkheden te Cherbourg zijn reeds in vollen gang. Den 4den kwamen de keizer en de keizerin der Franschen aldaar aan. Bij hunne aankomst werden zij aan het station door den prefect begroet; de maire der stad bood den keizer de sleutels der stad aan. Daarna woonde zij een *Te Deum* bij, dat door den bisschop van Coutances, door zijne geestelijkheid omringd, werd aangeheven, bij een altaar, dat in het stationsgebouw was opgerigt. De bisschop rigtte daarna eene aanspraak tot den keizer en de keizerin. Vervolgens outvingen de keizer en de keizerin de civiele en militaire autoriteiten. In anwoord op de aanspraak van den maire, zeide de keizer, dat hij zich gelukkig achtte het werk te hebben voltooid, door Lodewijk XIV begonnen en eene haven in vredestijd te komen inwijden, waarvan de aanleg in oorlogstijd met sooveel ijver was voortgezet. Daarna begaven zich HH. MM. in een open rijtuig, waarin de maarschalken Vailant en Baraguay d'Hilliers plaats hadden genomen, naar de prefectuur en werden op den geheelen weg met de duizendwerf herhaalde kreten van: Leve de keizer! Leve de keizerin! begroet. Van de batterijen der forten en de schepen werden aanhoudend salvo's uit het geschut gelost. Op de marineprefectuur zijn aan den keizer en de keizerin de echtgenooten der voornaamste ambtenaren en andere aanzienlijke personen voorgesteld. Dertig jonge dames boden der keizerin een met kanten versierd bloemkorfje aan.

Kort na de aankomst van den keizer, verscheen het Engelsche eskader met koningin Victoria, de prins gemaal en de andere hooge gasten uit Engeland ter reede. De geheele Fransche vloot en de forten van Cherbourg hebben de koningin met saluutschoten begroet, terwijl de keizer ten 8 ure 's avonds een bezoek bij koningin Victoria aan boord van haar yacht heeft afgelegd. Des avonds waren de stad alsmede de schepen geïllumineerd.

Den 5den heeft aan de marine-prefectuur een dejeuner plaats gehad van slechts zeven couverts, waaraan de koningin van Engeland heeft deelgenomen. Daarna hebben de keizer en de keizerin de koningin naar de hoogten verzeld, die de stad omringen, ten einde haar het heerlijk schouwspel te doen genieten, dat de reede alstoen opleverde. Des avonds was er groot diner aan boord van de *Bretagne*.

— De Fransche minister van binnenlandsche zaken heeft aan al de prefecten eene circulaire gezonden, waarin drie punten worden aangewezen, ten aanzien van welke het aan de dagbladen verboden is, redenerende artikelen of andere mededeelingen, van welken aard ook, op te nemen. Deze drie gevaarlijke punten zijn: 1°. het particulier leven des keizers; 2°. openbaarmaking van brieven van leden der vorige dynastiën en 3°. aanvallen op ambtenaren. Dit verbod neemt evenwel niet weg, dat deze bijzonderheden zeer goed langs andere wegen kunnen besproken worden, zonder dat dit onder het bereik der magthebbenden ligt.

DE BRAND VAN DE BEURS TE ANTWERPEN.

Een verschrikkelijk ongeluk heeft Antwerpen getroffen. De beurs, die, door hare overdekking als anderzins, een meesterstuk kon worden genoemd, dat in zijn soort een der schoonste monumenten van Europa was, en als zoodanig de bewondering van allen, die het gezien hebben, heeft weggedragen, — is door de vlammen vernield.

Den 2den Augustus omstreeds 11½ ure 's avonds, deed de beursbewaarder zijne gewone ronde in al de bureaux boven de galerijen, toen hij, de deur van een dier bureaux openende, in weerwil dat al de gasvlammen uit waren, plotseling door eene gasontploffing achterover geworpen werd, welke ontploffing schier in één oogenblik al de bureaux in vlam zette, terwijl reeds binnen een kwartier uurs het geheele gebouw ééne vuurmassa scheen. Ruim ten 12 ure deed sich reeds een verschrikkelijke schok gevoelen, veroorzaakt door het instorten van den fraaijen, driehonderd duizend Ned. ponden zwaren koepel. Men kan nagaan, welk een donderend geraas dit maakte. Van dat oogenblik af viel aan geen middel, om het gebouw te behouden, meer te denken. Het was een verheven, maar tevens een allersmartelijkst schouwspel, zooals verwoestingen van dien aard alleen in staat zijn aan te bieden.

Iedereen trachtte hulp te verleenen. Burgerlijke en militaire autoriteiten, brandspuitgasten, de troepen van alle wapens snelden toe — maar ongelukkiglijk was er geen water in de nabijheid, ten gevolge der droogte.

Er bleef niets over dan de omliggende gebouwen zoo veel mogelijk te beschermen en daarin is men na eene vreeselijke inspanning gelukkig geslaagd, zoodat de ramp zich tot de vernieling van het beursgebouw heeft bepaald.

De archiven van de griffie en van het tribunaal van koophandel, alsmede de bibliotheek en de archiven der kamer van koophandel zijn door de vlammen verteerd. Het onmogelijke is beproefd om de archiven van het tribunaal van koophandel te redden; men heeft dan ook iets aan het vuur ontweldigd, maar het is ongelukkigerwijs van weinig beteekenis. De bureaux van den telegraaf zijn evenzeer door de vlammen vernield; eenige geëmploijeerden zijn er echter in geslaagd om de archiven van den telegraaf en een gedeelte der toestellen te redden.

Ten 1¼ ure deelde het vuur zich mede aan den zeer hoogen toren, die met het front naar de straat *des Douze Mois* gekeerd is; de klok, die zich in dien toren bevond, bleef in gang tot op het oogenblik dat het geheele gevaarte met een oorverdoovend gekraak in genoemde straat nederplofte, gelukkig zonder een der brandspuitgasten te kwetsen.

Ten 4½ ure stortten de zij-galerijen in, die gedeeltelijk tot steun van den koepel hadden gediend, en sleepten in haren val verscheidene der reusachtige ijzeren kolommen mede, die de geheele overdekking schraagden. Het werd toen maar al te duidelijk dat van het geheele gebouw geen steen op den anderen zou blijven staan, want de val van een gedeelte der pilasters moest onvermijdelijk het instorten ten gevolge hebben van al de verdiepingen, en zelfs van de muren. Ten 10 ure des morgens viel dan ook reeds de galerij in waar de kamer van koophandel haren zetel gevestigd had. Ten 11 ure stortte de daar tegenoverleggende galerij in, die tot eene zaal voor verkoopingen en voor het syndicaat der makelaars gediend had, en ten drie ure 's namiddags was het geheele beursgebouw in een puinhoop herschapen. De brandspuiten bleven nog altijd water geven om het op nieuw uitbarsten van de vlammen in het rookende en smeulende puin voor te komen. De omliggende gebouwen zijn allen geblakerd en hebben eenige schade aan de voorpuijen geleden, doch slechts van onbeduidenden aard.

Hoe deze geduchte ramp veroorzaakt is, ligt nog in het duister. Gelijk reeds gezegd is, moet aan eene gazontploffing gedacht worden. Van andere zijden wordt echter verzekerd, dat eenige loodgieters in de goten van het beursgebouw hebben gewerkt aan de zijde van het straatje *des Claijes* en dat de brand aan die zijde zou zijn uitgebarsten om zich al spoedig aan de gazpijpen mede te deelen, die het vuur door het geheele gebouw hebben verspreid. Het ware van de zaak zal men eerst later vernemen, — indien namelijk de waarheid ooit aan den dag komt.

Verlies van menschenlevens heeft men gelukkiglijk niet te betreuren; twee der brandspuitgasten werden echter gewond, de een door het vallen van een hoogen ladder, de ander door het nederstorten van eenig puin; beiden zijn naar het militair hospitaal vervoerd.

De volgende historische bijzonderheden omtrent de Beurs van Antwerpen, vindt men in de bladen:

Op den 18den Julij 1531 werden te Antwerpen de werkzaamheden aangevangen tot den aanleg van het prachtige beursgebouw, hetwelk reeds het volgende jaar voltooid was.

Het terrein, waarop dit meesterstuk van bouwkunde werd opgerigt, droeg toen den naam van *het Hof ter List*, en behoorde, althans voor een gedeelte, aan de familie van der Beurze, te Brugge, van welke het gebouw in laatstgenoemde stad den naam van *Beurs* verkreeg, die naderhand door geheel Europa aan deze soort van gebouwen gegeven werd.

De kosten van het werk bedroegen, naar men zegt, 300,000 gouden kroonen.

Sommige kronijkschrijvers melden, dat de kolommen der galerijen oorspronkelijk bestemd waren geweest voor het klooster der abdy St. Bernard. Dat dit evenwel eene dwaling is, kan genoegzaam bewezen beworden uit de gebeeldhouwde wapenfiguren op de kolommen zelve, die o. a. de Antwerpsche rozen, het stedelijk wapen, de Spaansche kroon, het Brabandsche wapenschild enz. voorstellen.

In 1537 kwam te Antwerpen zekere Richard Greham, op wien de aanleg van het gebouw zulk een hoogst gunstigen indruk maakte, dat hij er eene teekening van liet vervaardigen, die hij naar het Engelsche gouvernement zond, en welk plan tot model werd genomen voor de Beurs te Londen, die in 1566, door den Antwerpenaar Hendrickx, volgens sommigen onder leiding van Sir Thomas Grassan, werd opgerigt.

De beroemde Italiaansche historiograaph Guiccardini, die in het midden der 16e eeuw de voornaamste Nederlandsche steden bezocht, noemde de Antwerpsche Beurs het prachtigste bouwstuk, hetwelk toen in dat genre bestond en schreef o. a.: „Dit gebouw met zijne twee torens en twee klokken is zoo prachtig en tevens tot eene plaats van bijeenkomst voor kooplieden zoo gemakkelijk ingerigt, dat het ten opzigte der beveiliging tegen rijtuigen, paarden en andere ongemakken zijne weergâ niet heeft. Het is omringd door schoone galerijen en heeft vier groote deuren. Boven de galerijen zijn groote huizen paralel aangebouwd, die eene rei van winkels vormen, bekend onder den naam van het *Schilderij-pand*, omdat er alle soorten van schilderstukken te koop zijn."

Zoo als Guiccardini het gebouw beschrijft, is het eene reeks van jaren gebleven. Wat de localen boven de galerijen betreft, die hij met naam van *„huizen"* specificeert, en die werkelijk tot het genoemde doel waren ingerigt, deze kregen later bij het verval der Vlaamsche school, eene andere bestemming. Terwijl eenige dier localiteiten, vooral tijdens de jaarmarkten, tot magazijnen dienden, werden andere door de rederijkerskamer *de Violieren* gebezigd tot het houden harer vergaderingen en het geven van voorstellingen; terwijl zij later ten behoeve der Academie van Schoone Kunsten tot leerzalen werden ingerigt, en thans, gelijk algemeen bekend is, uitsluitend aan de belangen des handels waren gewijd.

Den 24 Februarij 1583, ontstond er, des avonds ten 9 ure, in de Beurs een brand, die binnen weinige oogenblikken zoo hevig toenam, dat het gebouw weldra aan de vier hoeken aangetast en het geheele dakwerk vernield was. Onder het bestuur van de burgemeesters Philippus van Schoonhoven en Peter van Aelst was de schade evenwel nog voor het einde des jaars geheel hersteld.

Er zijn dus aan het gebouw onderscheidene historische herinneringen verbonden. De koninklijke Akademie, in 1664 door David Teniers in dezelfde zalen gegrondvest, bleef daar tot 1811 in wezen. In het Museum ziet men nog de meesterstukken der Vlaamsche school, die in het Beursgebouw aan de plafonds der zalen prijkten, toen de broederschap van St. Lucas er haren zetel had gevestigd. Ook de beroemde Indische Compagnie had er hare lokalen, die zij tot bureaux bezigde, terwijl als historische bijdrage nog kan worden gemeld, dat door den Antwerpschen handelstand in de localen van het Beursgebouw, in 1801 aan Napoleon I, toenmaals consul, en zijne gemalin Josephine een feestmaal werd aangeboden. Van de verfraaijingen en verbeteringen in de laatste jaren aangebragt, behoeft hierbij zeker geene nadere melding gemaakt te worden. Daartoe zijn deze te algemeen bekend: ieder weet, dat de *Beurs van Antwerpen* met alle regt een der meest oorspronkelijke, een der merkwaardigste gebouwen was, waarop Belgie zich kon beroemen.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 6 *Augustus*.

De afgeloopene 14 dagen kenmerkten zich niet door eenige meerdere levendigheid in den handel; integendeel was de omzet in de meeste hoofdartikelen nog meer beperkt dan vroeger en bepaalde zich bijna uitsluitend tot de gehoudene veilingen van Thee, Katoen enz.; terwijl overigens de aandacht der handelaren voornamelijk werd bezig gehouden met de door de Ned. H. Maatschappij successivelijk aangeslagene najaars-veilingen van Koffij en Specerijen. Desniettemin toonen de houders voortdurend door de vastheid, waarmede zij deze langdurige stilte doorstaan, veel vertrouwen te hebben op de verlevendiging der vraag, welke men in de ophanden zijnde herfst te gemoet ziet.

Met uitzondering van een paar stormachtige dagen, welke wederom aanleiding gaven tot klagten van de zijde der landbouwers, is het weder zeer gunstig geweest en de berigten omtrent de Graangewassen zijn in het algemeen zeer bevredigend, waardoor Rijst thans weder geheel verlaten is.

De gisteren aangekomene mail van Rio bragt, sooverre ons tot nog toe bekend is, geene verdere ongunstige tijdingen omtrent den finantieelen toestand mede, en in Europa hadden de in onze vorige vermelde faillieten gelukkiglijk geene meerdere gevolgen. Volgens eenen onlangs aan de kamer van koophandel te Parijs overgelegden staat bedroeg het getal der te Parijs van 1 Julij 1857 tot 30 Junij 1858 gefailleerde handelaren niet minder dan 1016. De geldmarkt is thans overal zeer ruim en te Londen, ofschoon het minimum bij de bank 3 pCt. is, kan men *first rate* papier bij aanzienlijke bedragen gemakkelijk tot 2½ pCt. plaatsen.

AMSTERDAM, 6 *Augustus*.

Koffij. Behalve de afdoening van 4800 bn. *Java*, particuliere aanvoer per *Sara Alida Maria*, die gisteren naar Rotterdam verkocht werden tot 30½ c. zonder registratie, hebben sedert ons vorig berigt geene omzettingen uit de 1ste hand plaats gehad. Sedert de bekendmaking der najaarsveiling is de stemming voor *Java* Koffij minder geanimeerd; het artikel wordt iets meer aangeboden en men zou thans groenachtig tot 31 en bleek tot 31½ c. per ceel kunnen koopen.

In Rio blijft zich de omzet bepalen tot kleine partijtjes, waarvoor de vorige prijzen bedongen worden; naar kleurige soorten ontbreekt het niet aan vraag, doch wegens de te hooge prijsvorderingen komen geene belangrijke transactien tot stand. De gisteren aangekomene berigten van Rio Janeiro zullen echter ongetwijfeld van gunstigen invloed op die soort zijn en daarvoor hoogere prijzen doen bedingen. De in veiling aangeboden 93 vn. en 355 bn. *Surinaamsche* zijn gedeeltelijk verkocht van st. 2¾ à st. 7¾ naar kwal.

Ruwe **Suiker.** Wij hebben weinig verandering te vermelden: koopers toonen algemeen zeer weinig haast, en prijzen zijn niet hooger, ofschoon in *Geraffineerd* belangrijke omzettingen plaats vonden. Verkocht werden:

1000 kr. N°. 12½ zeilende per *Holland*, *f* ½ onder Julij waarde.
400 „ factuur N°. 13 zeilende per *Nederland*, *f* 35½.
124 „ N°. 14 à 15, *f* 38¼.
700 kisten *Havana*, N°. 9 *f* 33.
400 matten *Java*, per *Macao* binnen, N°. 17½ à *f* 40½.

In *Surinaamsch* werden verkocht 600 vn. tot iets vaster prijzen voor bruin, doch blank niet hooger, ord. bruin tot mooi geel bedong *f* 28¾ à 33.

In **Thee** ging weinig uit de hand om; op de willigere berigten van Londen was ook hier de stemming gunstiger, hetwelk ten duidelijkste bleek in de eergisteren alhier gehouden veiling der lading ex *Juanita*, welke grootendeels tot goede prijzen koopers vond.

Rijst bijna geheel verlaten, sedert de voor de gewassen soo gunstige verandering in de weersgesteldheid. Alleen werden in de 1e. hand afgedaan 1028 bn. blanke *Java*, per *Weltevreden*, tot *f* 6⅞ en 850 bn. do. do. per *Jan Evertz* tot *f* 7⅜.

Specerijen stil en de notering, welke echter niet meer dan nominaal is, heeft door de aankondiging der N. H. M. veiling geene verandering ondergaan.

Tabak. Van *Java* zijn gedurende de vorige maand 2386 pakk. partikuliere aanplant gedeeltelijk in veiling verkocht en gedeeltelijk afgeschreven. Hoewel de besteede prijzen een verlaagd cijfer aanduiden, werd de Tabak, in verhouding der kwaliteit, die zeer gering is, toch goed betaald: den 9den Augustus komen 1564 pakk. *Blitar* bij inschrijving aan de markt; verder werden nog aangevoerd: 1316 pakk. *Blitar*, 769 pakk. *VDS.* 293 *Malang as* en 1162 pakk. *Malang*, partikuliere aanplanting.

Van *Manilla* **Tabak** werden 150 pakk. *Cagayan* tot hooge prijs in veiling verkocht, goede kwaliteiten zijn gevraagd en werden daarvan ook eenige partijtjes, die van elders aangevoerd waren, onder de hand genomen. Voor *Visaijas* vertoonde zich weinig vraag en worden daarvan den 10den Augustus 80 pakk. *Yloilo* geveild; de 1200 mille *Manilla* SIGAREN Havana fatsoen welke in veiling werden aangeboden, zijn voor een groot gedeelte opgehouden, daar men bij den grooten voorraad van dit artikel de verlangde prijzen niet wil aanleggen, voor *Cortado* is iets meerdere vraag. De voorraad in de eerste hand bestaat uit 505 vn. *Maryland*, 149 vn. *Virginie*, 600 vn. *Ketucky*, 5004 pakk. *Java* 114 pakk. *Manilla*, 2727 cer. *St.-Domingo*, 800 p. *Porto Rico*, 210 cer. *Embalema* en 61 cer. *Giron* Tabak.

Katoen. De afloop der gisteren alhier gehoudene veilingen van *Oost Ind.* en *Surinaamsch* was zeer geanimeerd, zoodat alleen een klein gedeelte van het door particulieren geveilde, werd opgehouden, waarvan heden nog 150 bn. *Comptah* tot zeer vaste doch geheim gehoudene prijzen werden afgedaan.

Huiden. De gunstige berigten van naburige markten werken gunstig op de prijzen, en zijn dien ten gevolge de houders ook hier vaster gestemd. Voor *Oost Ind.* soorten, *Java Runder-* en *Buffel-*